

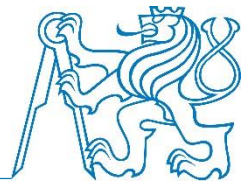
Dopravní plánování a modelování (11 DOPM)

VISUM – kalibrace, validace, prognóza

Prof. Ing. Ondřej Přibyl, Ph.D.

Ing. Milan Kříž

Zobrazení kartogramů

- Po výpočtu modelu je možno zobrazovat různé výsledky
- Základním výsledkem je zobrazení kartogramu
- V zápočtu primárně:
  - počet vozidel pro poptávkový segment IAD za 24 hodin
  - počet cestujících pro poptávkový segment VD za 24 hodin

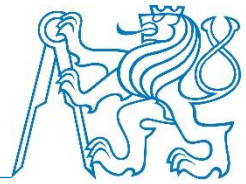
Graphics > Edit graphic parameters... > Links > Bars > Display

- jeden sloupec = jedna zobrazovaná veličiny jako „pentle“
- je možné přidávat / kopírovat / editovat / mazat sloupce

Graphics > Edit graphic parameters... > Links > Display

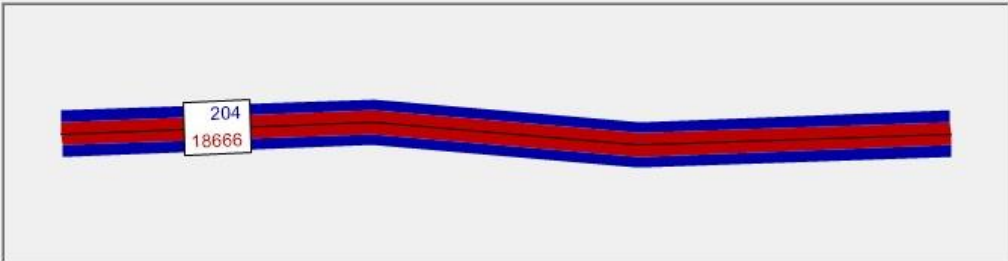
- obecně, co má být vykresleno u úseků
- je třeba prozkoumat různá nastavení (velká variabilita možností)

Zobrazení kartogramů

Edit graphic parameters: Network editor

Links - Bars

Layer control | General settings | Text format | Link selection | Line and path bars

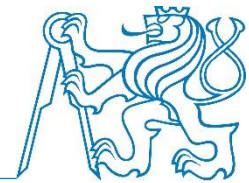
Draw layer links
 Draw bars
 Draw bar labels

You can also edit the display of layers on the "Links" page.

OK Cancel Preview

- ... Basis
- ... Layer
- ... Background map
- + Nodes
- Links
  - ... Display
  - + Label
  - Bars
    - ... Display
- + Turns
- + Zones
- + Connectors
- + Main nodes
- + Main zones
- + Territories
- + Desire lines zones
- + Desire lines main zones
- + Points of interest
- ... GIS objects
- + Screenlines
- + Count locations
- + Detectors
- + Toll systems
- + Stop points
- + Stop areas
- + Transfer relations
- + Stops
- + Stop catchment areas
- ... Route course
- + Lane allocation
- ... 2D display
- ... Flow bundles
- ... Shortest path search
- ... GPS tracking
- + Print frame

Výběr zobrazovaných atributů

- Analysis period (AP) obvykle znamená 1 den a analysis horizon (AH) 1 rok

Links - Bars - Display

	1	2
Draw	☒	☒
BarType	Standard bars	Standard bars
ScaleAttrID	Volume-TSys [veh] (IAD,AP)	Volume PuT [Pers] (AP)
NegativeScaleAttrID		
RelatedBar		
ScaleMaxWidth	4,00	4,00
UseAutoScale	☒	☒
ScaleMinValue	0,00	0,00
ScaleMaxValue	20000,00	20000,00
AutoScaleFactor	1,00	1,00
MinValNet	0	0
MaxValNet	18666	14
UseLabelThreshold	☒	☒
LabelThreshold	0,00	0,00
RoundValue	1	1
UseFillClassification	☐	☐
Filling		

Attributes (Links)

Volume-TSys [veh] (IAD,AP)

- To node orientation
- From main node orientation
- To main node orientation
- EWS surface type
- Share of HGV
- Slope
- Noise
- Volume PrT [veh]
- Volume demand PrT [veh]
- Volume PrT [Pers]
- Volume PrT [PCU]
- Volume PrT with base [PCU]
- Volume demand PrT with base [PCU]
- Volume PuT [Pers]
- Volume-TSys [veh]
- Cyκλο Cyklisté x Analysis horizon
- Cyκλο Cyklisté x Analysis period
- IAD IAD x Analysis horizon
- IAD IAD x Analysis period**
- P Pěší x Analysis horizon
- P Pěší x Analysis period
- Volume-TSys [Pers]

Preset the analysis time slot: -

New... OK Cancel

Výběr zobrazovaných atributů

Edit graphic parameters: Network editor

Links - Bars - Display

Attributes (Links)

Volume PuT [Pers] (AP) ▶ C Alias

- Share of HGV
- Slope
- Noise
- Volume PrT [veh]
- Volume demand PrT [veh]
- Volume PrT [Pers]
- Volume PrT [PCU]
- Volume PrT with base [PCU]
- Volume demand PrT with base [PCU]
- Volume PuT [Pers]
- Analysis horizon
- Analysis period
- Volume-TSys [veh]
- Volume-TSys [Pers]
- Volume-DSeg [veh]
- Volume demand DSeg [veh]
- Volume-DSeg [Pers]
- Volume-DSeg-TSys [Pers]
- Volume flow bundle
- Volume flow bundle-TSys
- Volume capacity ratio PrT
- Volume seat capacity ratio PrT

Preset the analysis time slot: -

New... OK Cancel

	1	2
Draw	☒	☒
BarType	Standard bars	Standard bars
ScaleAttrID	Volume PrT [Pers] (AP)	Volume PuT [Pers] (AP)
NegativeScaleAttrID		
RelatedBar		
ScaleMaxWidth	4,00	4
UseAutoScale	☒	☒
ScaleMinValue	0,00	0
ScaleMaxValue	20000,00	20000
AutoScaleFactor	1,00	1
MinValNet	0	
MaxValNet	18666	2
UseLabelThreshold	☒	☒
LabelThreshold	0,00	0
RoundValue	1	
UseFillClassification	☐	☐
Filling		

Nastavení šířky „pentlí“

Edit graphic parameters: Network editor

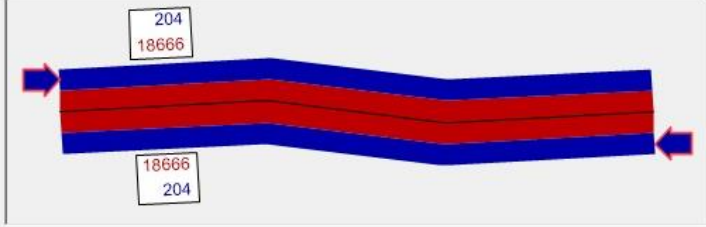
Links - Bars - Display

Edit bar 2 ((Volume PuT [Pers] (AP)))

Draw this bar

Bar type:

- Standard bars
- Difference bars
- Line bars
- PrT path bars

Scaling | Label | Fill style

Scaling attribute

Volume PuT [Pers] (AP)

Scaling

Maximum bar width: 4,00 mm

Use minimum width

Manual scaling   Automatic scaling

0 - 1,00 * Network maximum (204)

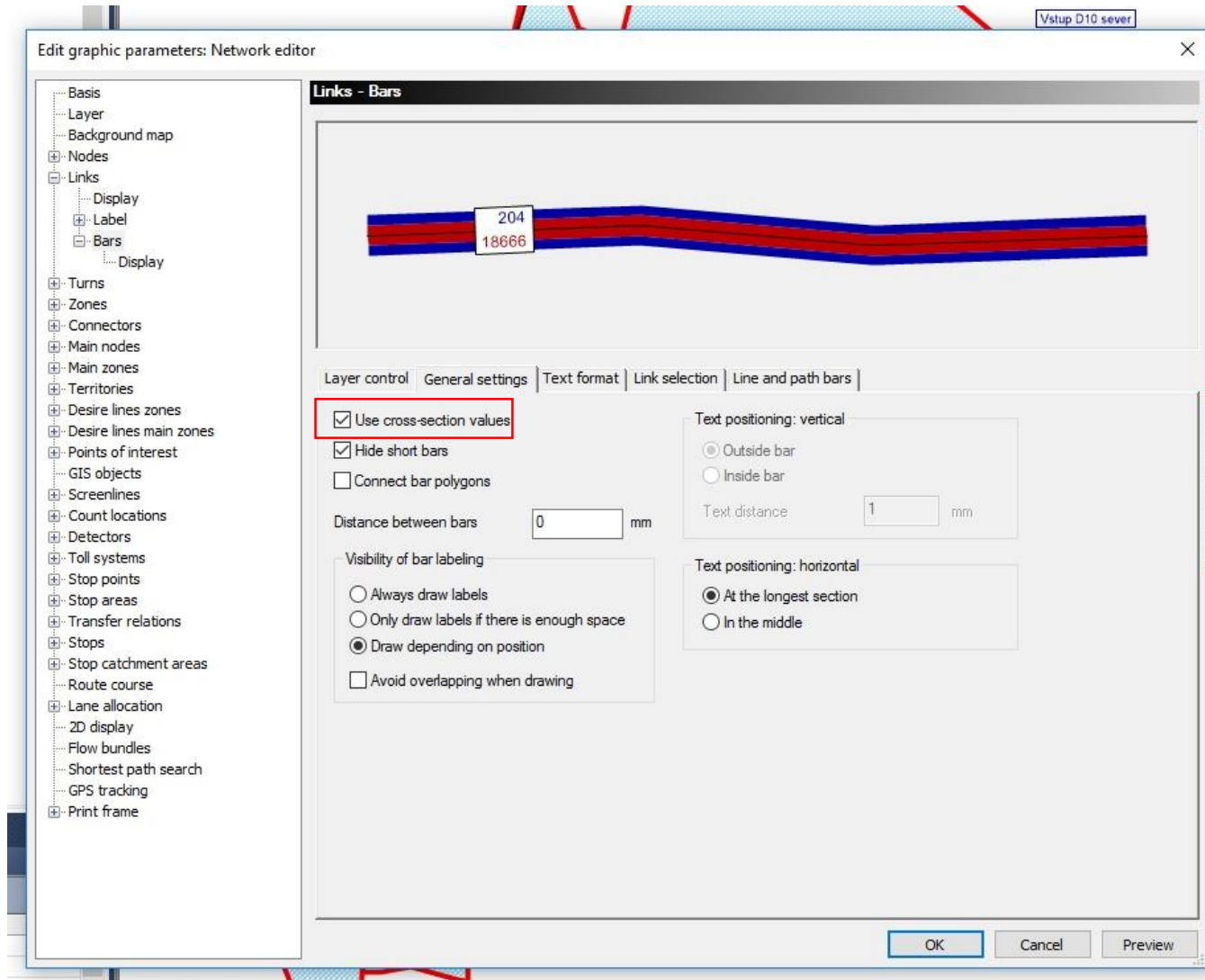
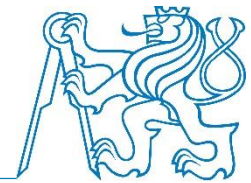
Calculate network minimum and network maximum

Network minimum: 0
Network maximum: 204

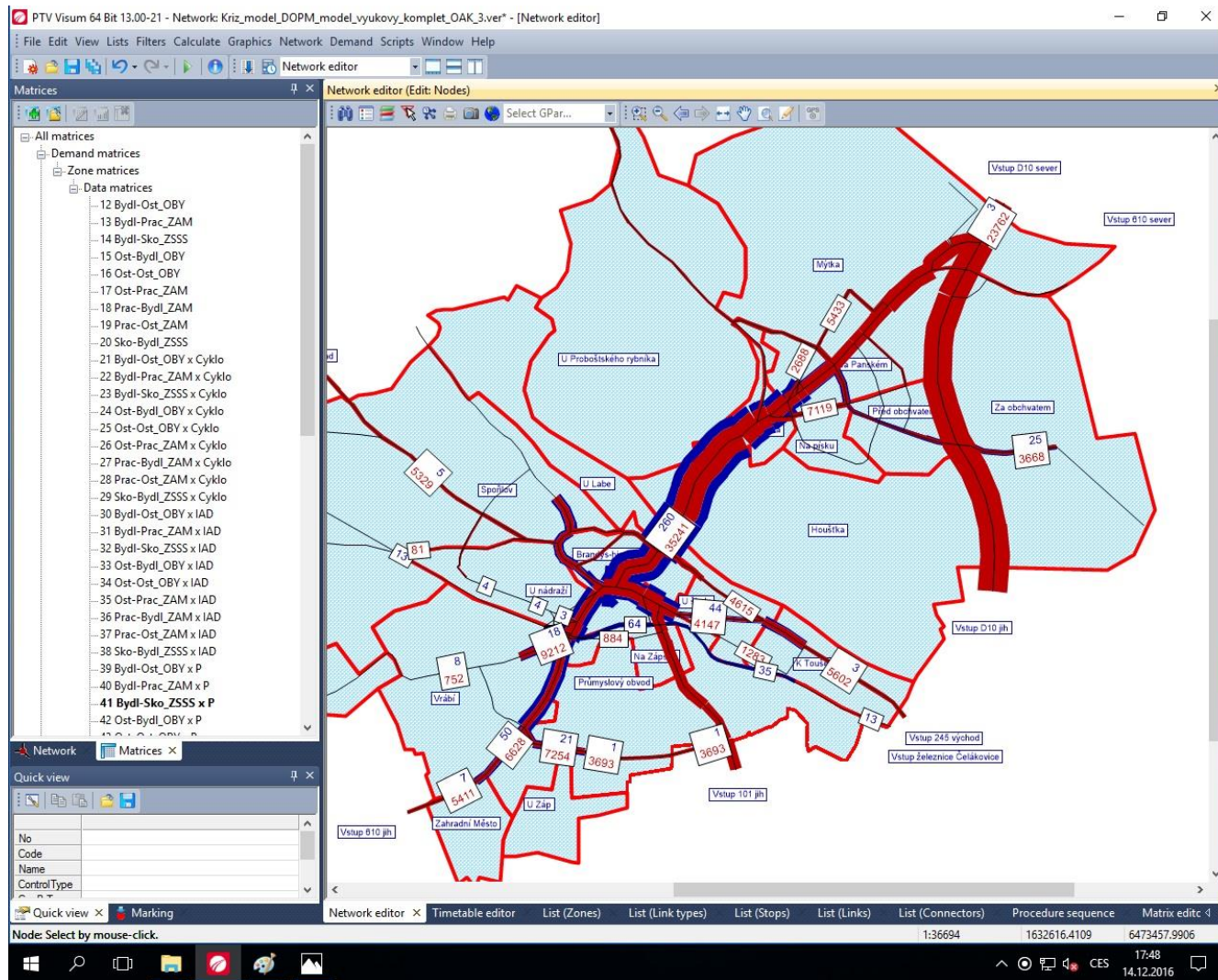
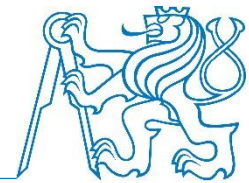
Previous bar   Next bar   OK   Cancel

OK   Cancel   Preview

Zobrazení součtu za oba směry

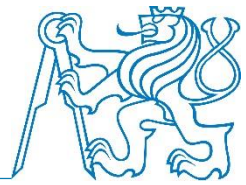

Zobrazení kartogramů – možný výsledek

Grafický export sítě

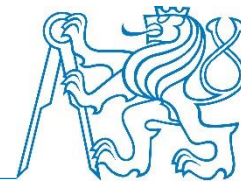

- Jednoduchý export aktuálního náhledu přes formát JPG:
File > Export > JPG export (Screenshot)...
- V rámci zápočtu stačí vytvářet grafické přílohy tímto způsobem
  - celá síť spíše bez popisků „pentlí“
  - výřez s popiskami
- Je možné také použít nabídku File > Print pro propracovanější grafické výstupy

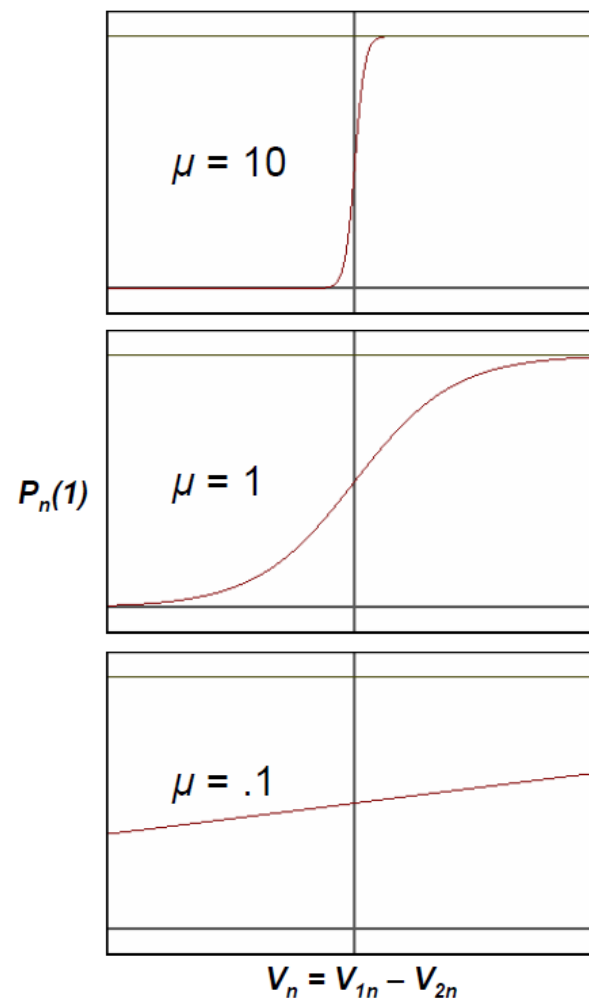

- Kalibrace = nastavení hodnot parametrů modelu tak, aby chování modelu odpovídalo chování skutečného dopravního systému
- V rámci zápočtu u poptávkové vrstvy bydlení – práce úprava parametrů kroků trip distribution a mode choice (jak parametry funkcí, tak koeficienty v užitkové funkci) tak, aby hodnoty průměrné celkové doby cesty a průměrné délky cesty a dělby přepravní práce (v počtu cest) odpovídaly cílovým hodnotám (viz snímek 12)
- Postup kalibrace:
  1. Výpočet průměrné délky a doby cesty (použijeme nákladové matice TTC, TTO a JRT, resp. DIS a JRD pro příslušné módy a spočítáme vážený průměr, kdy váhy jsou přepravní vztahy v příslušné poptávkové matici, tedy bydlení – práce módem IAD atd.) a dělby přepravní práce (porovnání sum matic bydlení – práce pro jednotlivé módy)
  2. Změna parametrů trip distribution a mode choice a opětovný výpočet poptávkového modelu, opětovný výpočet ad 1.
  3. Zopakování kroku 2.
  4. Výběr ze zaznamenaných 3 výsledků těch parametrů trip distribution a mode choice, kdy byly výsledky nejpodobnější cílovým hodnotám
  5. Opětovný výpočet modelu s těmito parametry
  6. (Možnost přiměřeně / odhadem nastavit parametry v ostatních poptávkových vrstvách podle poptávkové vrstvy bydlení – práce a opětovný výpočet modelu)

Kalibrace modelu - teorie

- Čím vyšší hodnota parametru u logitového modelu, tím vyšší citlivost jednotlivců na náklady, tím nižší hodnota průměrných nákladů
- Čím vyšší hodnota u parametru určité nákladové veličiny v rámci užitkové funkce, tím vyšší relativní citlivost jednotlivců na tuto nákladovou veličinu

- Cílové hodnoty:

Mód	Průměrná doba cesty [min]	Průměrná délka cesty [km]	Podíl módu (modal split) [%]
Pěší	15,5	1,0	39
Cyklo	13,5	2,2	5
IAD	11,0	3,3	48
VD	26,5	4,6	8

- Výstup do technické zprávy:
  - výsledky všech tři výpočtů (průměrná doba cesty, průměrná délka cesty, modal split) a vybrané parametry pro trip distribution a mode choice

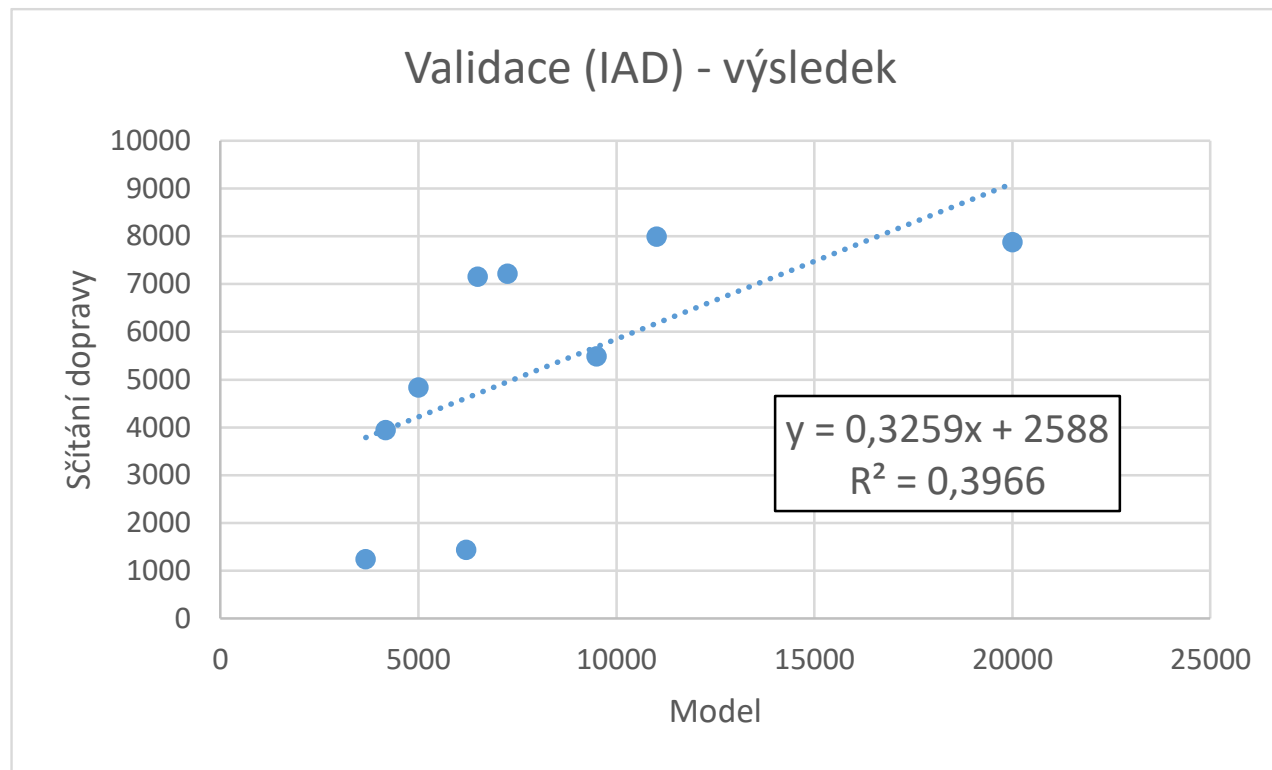
Validace modelu

- Validace = test modelu
- Srovnání výstupů z modelu s chováním skutečného dopravního systému
- Zpravidla se provádí na jiných veličinách, než kalibrace
- V zápočtu srovnání zatížení komunikací IAD uvnitř města (hodnoty z celostátního sčítání dopravy a z modelu)
- Vytvoření bodového grafu v Excelu a přidání spojnice trendu
  - V ideálním případě by spojnice měla mít předpis $y = x + 0$
  - Ale jakýkoli výsledek je přípustný (důležitá je upřímnost a čestnost)

Validace modelu – ukázka výstupu

- Pro dané město nalezneme (např. v územním plánu) nebo vymyslíme změnu ovlivňující dopravní systém města
- Může to být:
  - nová infrastruktura (např. obchvat)
  - zklidnění / omezení (např. zjednosměrnění určité komunikace s cílem zklidnit dopravu v oblasti)
  - nová nabídka ve veřejné dopravě
  - změna ve využití ploch města (např. nová rezidenční výstavba apod.)
- Změna by měla být rozumná a měla by na dopravní systém města mít vliv (aby bylo co popisovat v technické zprávě a prezentaci)

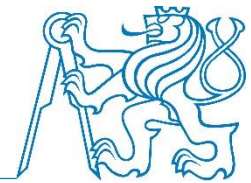
Prognóza

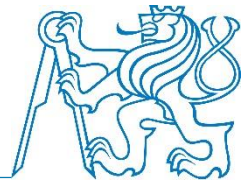

- Ze souboru se zkalibrovaným modelem (a provedeným výpočtem poptávky včetně assignment) vytvoříme kopii, ve které budeme provádět prognózu
- V modelu se zkalibrovaným modelem by již měly být připraveny uzly, na které se bude napojovat např. nová komunikace, jinak výsledné rozdílové kartogramy nebudou korektní
- Provedeme v modelu vybranou změnu
- Provedeme opětovný výpočet a soubor se změněnými výsledky uložíme

- Je možné obecně porovnávat stav analyzovaný a prognózovaný v následujících ohledech:
  - zatížení komunikací jednotlivými druhy dopravy (viz rozdílový kartogram na dalších snímcích)
  - celkový dopravní výkon po jednotlivých módech
  - dělba přepravní práce – modal split (buď z hlediska počtu cest nebo z hlediska přepravního výkonu – pozor u poptávkových matic IAD na to, zda jsou matice v jízdách vozidel nebo cestách jednotlivců)
- V zápočtu je nutné minimálně vytvořit a popsat (a zhodnotit) rozdílové kartogramy pro poptávkové segmenty IAD a VD (ostatní je dobrovolné)

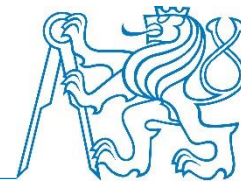

- Máme 2 propočítané modely (analýzu a prognózu)
- Vezmeme model prognózy a načteme do něho hodnoty z modelu analýzy

File > Compare and transfer networks > Version comparisons

- přes tlačítko Add přidáme hodnoty z analýzy
  - Version file – vybereme soubor
  - Code – název (např. Analyza)
  - Ostatní necháme, klepneme na tlačítko OK
  - V dalším dialogovém okně (Create version comparison (User-defined)) necháme nastavení tak, jak je, opět OK
- V okně Version comparisons klepneme na Close

Srovnání stavů

PTV Visum 64 Bit 13.00-21 - Network: Kriz_model_DOPM_model_vyukovy_komplet_OAK_3_proгноza.ver* - [Network editor]

File Edit View Lists Filters Calculate Graphics Network Demand Scripts Window Help

- New Ctrl+N
- Open version...
- Open
- Save version Ctrl+S
- Save version as...
- Save as
- Compare and transfer networks
  - Create model transfer file...
  - Show model transfer file...
  - Apply model transfer file...
  - Version comparisons
  - Network merge mode...
- Scenario management
- Import
- Export
- Print
- Project directories
- Show log files
- File info
- File properties
- 1 Kriz_model_DOPM_model_vyukovy_komplet_OAK_3_proгноza
- 2 Kriz_model_DOPM_model_vyukovy_komplet_OAK_3
- 3 C:\Users\...\Viček_Leskiv
- 4 Kriz_model_DOPM_model_vyukovy_komplet_OAK_2
- Exit Alt+F4

Stop points

Srovnání stavů

PTV Visum 64 Bit 13.00-21 - Network: Kriz_model_DOPM_model_vyukovy_komplet_OAK_3_proгноza.ver* - [Network editor]

File Edit View Lists Filters Calculate Graphics Network Demand Scripts Window Help

Network editor

Network editor (Insert: links)

Network editor (User-defined)

- Hide calculated attributes
- Hide attributes with default values
- Hide empty tables

☐	Valid days	Attribute groups... Default Save layout... Open layout... Uncheck all tables Check all tables
☐	Network	
☐	Transport systems	
☐	Modes	
☐	Demand segments	
☐	Nodes	
☒	Zones	
☐	Link types	
☒	Links	
☒	Turns	
☒	Connectors	
☒	Stops	
☐	Stop areas	
☐	Stop points	
☒	Lines	
☒	Line routes	
☒	Line route items	
☒	Time profiles	
☒	Time profile items	
☒	Vehicle journeys	

OK Cancel

Srovnání stavů

PTV Visum 64 Bit 13.00-21 - Network: Kriz_model_DOPM_model_vyukovy_komplet_OAK_3_proгноza.ver* - [Network editor]

File Edit View Lists Filters Calculate Graphics Network Demand Scripts Window Help

Network editor

Network editor (Insert: links)

Select GPar...

Version comparisons

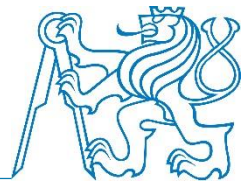
Attributes: Analyza; D:\DOPM\Visum\Kriz_model_DOPM_model_vy...

Operations

- + Add
- Edit
- Update
- Delete
- Copy to UDA

Close

Rozdílový kartogram

- Vyjdeme z použitého zobrazení
- Změníme zobrazovaný atribut
- Rozklikneme řádek a rovníramennými váhami a vybereme, co chceme porovnávat – doporučeno This network – Analyza (možnost analysis period)
- Závislost barvy na hodnotě atributu (např. kladné/záporné)
  - poklepeme na sloupec s danou „pentlí“
- V okně klepneme na záložku Fill style a vybereme Classified display a opět přes tlačítko musíme vybrat požadovanou veličinu (např. Volume-TSys [veh] > Analzya > This network – Analyza > IAD IAD x Analysis period)

Rozdílový kartogram

Edit graphic parameters: Network editor

Links - Bars - Display

Draw this bar:

Bar type:

- Standard bars
- Difference bars
- Line bars
- PrT path bars

Scaling | Label | Fill style

Uniform display

Classified display

Volume-TSys [veh] - Analyza (IAD, AP)

Attributes (Links)

Volume-TSys [veh] - Analyza (IAD, AP) [Alias]

- EWS surface type
- Share of HGV
- Slope
- Noise
- Volume PrT [veh]
- Volume demand PrT [veh]
- Volume PrT [Pers]
- Volume PrT [PCU]
- Volume PrT with base [PCU]
- Volume demand PrT with base [PCU]
- Volume PuT [Pers]
- Volume-TSys [veh]
- This network
- Analyza
  - Value
  - This network - Analyza
    - Cyklo Cyklisté x Analysis period
    - IAD IAD x Analysis period
    - P Pěší x Analysis period
  - Analyza - This network
  - This network - Analyza %
  - Analyza - This network %

Preset the analysis time slot: -

Version comparison: ...

New... OK Cancel

Rozdílový kartogram

